

Abonament ul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., 1/2 an
6 cor., 1/4 an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., 1/2
an 9 fr., 1/4 an
4 fr. 50 cm.

Foia apare în fiecare
Sâmbătă

Unitatea

Inserțiuni:

Un gir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unitatei”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.**Anul XVIII.****Blaj, 14 Martie 1908.****Numărul 10.****Gazeta Transilvaniei.**

Se împlinesc șeptezeci de ani dela întemeierea celui mai vechiu ziar românesc.

Nemuritorul George Bariț pune temelia gazetăriei românești, sprijinit în munca aceștia de condeie vrednice de al lui: Andreiu și Iacob Mureșianu.

Șapte decenii de-a rândul a daiunit această binefacătoare muncă trecută la începutul anilor optzeci pe umerii mai tineri ai Dlui Dr. Aurel Mureșianu, care o conduce cu destoinicie până în ziua de astăzi.

În acest lung interval au apărut o mulțime de jurnale și au trăit o vreme oarecare, pentruca apoi să dispară. Singur „Familia” se poate mândri la noi cu o viață ceva mai îndelungată, încât să poată fi pusă, în acest punct, alături de bătrâna Gazeta.

Apariția și dispariția atât de rapidă a atâtor jurnale și reviste denotă deoparte nizuințele cărturarilor nostri de a-și pune condeiul lor în serviciul neamului, și cum nizuințele lor nu erau încununate de succes, nici nu aveau trăinicia de lipsă, jurnalele dispăreau unul câte unul, dovedind prin dispariția lor, că publicul cetitor nu avea chiar mare nevoie de ele.

Gazeta s'a învrednicit de deosebita cinste de a se bucura de simpatia cetitorilor șapte decenii încheiate. În fluctuările și sbuciumul certelor politice, Gazeta și-a păstrat totdeauna calmitatea cuviincioasă și a fost *cel mai consecuent* jurnal din punct de vedere al atitudinii politice.

Fericitul Barițiu, a ținut seamă de necesitatea lecturii și de *rolul cultural* al pressei, împreunând încă dela început literatura și politica, știința și necesitățile poporului nostru.

Gazeta a umplut, și în acest respect, un binesimțit gol, alimentând gustul cetitorilor săi prin bucăți literare, scrise, în mare parte, pe înțelesul poporului, mai ales în numerii de Dumineca. E o mare și frumoasă datorință aceasta, de a desvoltă gustul literar al păturelor țărănești, apropiindu-i astfel de scrișul oamenilor nostri de litere.

Acel ce va scrie istoricul gazetăriei noastre, va rezerva „Gazetei” și sub acest respect, locul de onoare.

Ne gândim cu evlavie la marii întemeietori ai acestei munci rodnice; cu recunoștință la vrednicii urmași, cari au tras înainte brazda începută. . . .

Ne gândim la recompensa ce neamul românesc ar trebui să o dea acestor neobosiți slujitori ai condeiului.

La alte neamuri, un jurnal de vârsta Gazetei ar fi reușit să agonisească milioane, să dispună de palatul ei propriu, asigurând condeielor grupate în jurul lui o retribuție princiară.

Poporul nostru, ca un popor sărac ce este, nu poate da gazetărilor săi nimic din toate acestea.

Suntem încă destul de înapoiți în cele ale culturii, ca să știm prețui în deajuns importanța presei și valoarea condeielor cinstite; gazetăria, care la alte neamuri este o carieră strălucită și ea retribuție, la noi e o carieră ingrătă de apostol, în slujba binelui de obște.

În clipe de înălțare sufletească cum sunt cele de față — uitând micile hărțueli și ciocniri din trecut — trimitem și noi bătrânului organ septuagenar salutul nostru colegial, dorindu-i perseverență și vigoare în munca, prin care s'a învrednicit și până acum de dragostea și încrederea neamului românesc.

Alcoolul și pomenile.

Sunt câțiva ani de când în acest ziar prețios mi-am luat libertatea de a atinge aceasta chestie de mare interes. Pentru aceea numai bucura mă pot, când nu ca idee sămănată de mine, ci ca o necesitate impusă de forța timpului, ea iasă de nou la suprafață.

Aceasta dovedește, că poate a cam și trecut timpul impus a ne ocupa de ea cu toată serioșitatea.

Nu există nici o persoană clericală, nici un inteligent, nici un țaran mai destept, care să nu recunoască, că în fond această datină are o bază morală, dar în executare să opune virtuții iubirii deaproapelui, milei, pietății și reverinții față de cei repaușati.

Nu există azi preot, care să fie așa de întunecat încât să creadă, că oferirea de vinars; care nici fizice, nici moralizante nu folosește deaproapelui ar fi elemozină ori documentare de iubire; nu poți afla om cu știință, care să admită că mâncarea oferită celui ce are și nu e avizat la ea și e în poziție de a și-o câștiga ar fi urmat de elemosină și binefacere. Nu există țaran mai priceput, care să nu înțeleagă atâta că: închinarea făcută de cel mai instare, din averea celui mai sărac ori orfan nu poate străbate la cer.

E așa de puțin apretiat acest obicei, încât atât față de proșime, cât și față de inteligență și țărâtime relative la acest obicei să pot aplica cuvintele: „Video meliora probo que deteriora sequor.”

Mi-se pare, că la aceasta afirmare aud observarea, că dacă e așa de generală displicerea față de acest obicei pentruce nu ne lăpădam de el?

Răspunsul, respective explicarea acestei enigme, să descopere ea de sine îndată ce omul privește serios la motivele din care aceasta datină să intrude asupra bietului popor, care bucuros ar scutura-o de pe umerii ce-i apasă destul de greu, de ar putea.

Primul motiv pentru care acest obicei, nu să lasă de noi este lipsa de curaj de a lua inițiativa.

Am fost în o parohie, unde cu ocazii de acestea să facea un greu abus, nu eră nici un om în parohie, care să nu-l desaproabe, cu toate acestea toate încercările de ai face să-l părăsească au rămas fără efect, pentrucă nimeni nu avea curajul de a lua inițiativa. Cei cu stare îmi ziceau: „Începe cu careva sărac, eu nu o pot face ca să nu mă judece, că am făcut-o de scump.” Cei săraci îmi reflectau: „Începe dela cei avuți, noi nu putem lua asupra noastră critica, că am făcut-o de săraci.” Cam așa stăm și cu a-

cest obicei. Dignitari, înalți bisericesti, inteligenți laici mai în stare, preot dela sate, toți desaproabă acest obicei cu gura, în faptă nici unul nu are cutezarea de a i-se opune. Cum s'ar aștepta dară să o facă țaranul? Dacă toți ne ținem de zicala „Ulula cum lupis,” și nimeni n'are cutezarea de a rumpe cu trecutul, de ce am pune vina pe bietul țaran? Eu zic, că dacă spre rușinea seclului, acest obicei dăunacios, durează încă, nu e de vină nici țaranul, nici conservatismul său; ci conducătorii, cari din gură, numai au bătut acest obicei, dar nu și cu fapta; n'au avut curajul de a lua inițiativa de a lucra altcum.

Apoi a doua cauză — „este lipsa solidarității” în acțiunea preoției. Ce e drept ici colo câte un preot dela sate poate a predicat contra acestui obicei și l-a combătut după merit. Ce au făcut cei mulți? Au tăcut, și dacă nu l-au desaprobat cu fapta, l-au desaprobat cu tăcerea.

Altă cauză e lipsa simțului de a presta ajutor celor repauzați. Pe cum este cunoscut fiecăruia, ceremoniile funebre reclamă lucru mult. Acel lucru familia defunctului nu-l poate face; ci e avizată la ajutor străin; căci cadavrului îi trebuie pregătită groapa, sicriu, apoi trebuie dus; cu ocaziunea ceremoniei funebre, trebuie duși prapori, sfesnice, mai trebuiesc servitii de clopotari, cantori etc.

Toți aceștia, cari prestau acestea ajutoare, — le prestau în speranța respălării cu beutură dela pomeană, și nu odată s'a putut observa, că acolo unde s'a observat puțină pregătire de pomeană, acești prestatori de ajutoare au lipsit.

De aceea de mulțori servitori săraci și mai ales străini, — au fost siliți, a lua pâinea din gura copiilor orfani, pentru a face peste voie și putere, o pomeană grasă; ca

să aibă cine duce mortul, prapori, sfesnice etc.

Din cauzele aici înșirate, eu află de neindestulitoare acțiunea preoției dela sate contra acestui obicei, cu atât mai vartos, că ea nu o poate practica în faptă cum o predică cu gura, pentru că în cele mai multe cazuri e și preotul străin în comună, și dacă îi moare cineva e avizat la ajutor. Și ca să-l poată căpăta, e necesitat și el, a ospăta, pe cei ce i-l-au prestat. Astfel predicarea contra pomeii, e silit a o călca însuși. Pentru aceea eu, predicarea contra acestui obicei, numai din partea preoției dela sate nu o află indestulitoare, ci după modesta mea părere, acțiunea trebuie să o începem toți — „dela vladică până la opincă.” — și anume, a-și recomanda următoarele.

1. Fiindcă în combaterea abuzurilor totdeauna au premers, și apostoli și părinți, și fiindcă tăcerea episcopilor în fața predicării preoției, să poate tracta de desaprobararea lor; combaterea acestui obicei neconvenabil timpului de azi, să se facă prin epistole pastorale, sinoade diecezane, și documentarea simțului de reverință, față de repausați pe alte căi.

2. Scoaterea din us a acestor obiceiuri la ceremoniile funebre obvenite la dignitarii bisericesti.

3. Întărirea simțului de a face elemosină, pe alte terene, prin administrarea corectă a averilor bisericesti, ca să nu aibă țaranul ocazie de a zice: „De ce se dau pe seama bisericii, să mănca cineva?”

4. Ingrijirea de mijloace, ca ajutoarele de lipsă la înmormântări să le capete țaranul și fără ospătare.

5. Mult ar face după părerea mea desbaterea acestor chestii în sinoadele tractuali și chiar în sinoadele mixte, cum sunt pentru

exemple sebatelile noastre școlare, în multe tracte, cupriase de amortală.

6. Și mai mult desbaterea lui în un congres mixt bisericesc.

7. O acțiune ziaristică într'acolo, ca și frații nemniți să ieie poziție în contra acestui obicei periculos — spre care scop n'ar strică o înțelegere frățească, fie de fruntași bisericesti, fie de laici, și statorirea de o purcedere uniformă.

În altă formă acțiunea bietilor preoți dela sate să pierde fără urmă, și predicarea sporadică a câte unuia în contra acestui viciu, seamănă numai cu sunetul de clopot dogit în pustietate.

Am zis, cine poate, răstoarne afirmările mele.

— f. —

Congrua și bienaliștii. Pe cum știm, chestia *congruiei preoților catolici din țară*, prin urmare și a preoților români uniți, se poate privi de pe deplin rezolvată. Episcopatul catolic a ajuns la înțelegere cu ministrul cultelor în privința sumei, cu care va contribui la congruă, rămâne acum, ca ministrul în timpul cel mai scurt să presinte proiectul, prin care legea congruală adusă în anul 1898, referitor la preoții acatolici se estinde și asupra preoției catolice. În urma acestei legi, plata preoților noștri cu calificare deplină se întregeste la 1600 Cor. anual, iar a celor cu calificare nedepplină la 800 Cor. Toate acestea le putem spera încă în decursul anului acestuia.

S'a ivit încă o mișcare printre o parte a preoției noastre, care netânând seamă de nici o considerație, poate să fie funesta în urmările sale.

E vorba de neindestulirea preoților bienaliști ori moralști cari se află vătămăți

FOIȚĂ.

Schițe din viața sf. Ioan Gură-de-aur.

— Cu ocaziunea aniversării de 1500. —

Roma, la 1 Martie 1908.

Cât e de mândru și mângăitor să vezi și în aceste vremuri de tristă nepăsare și de un grosolan materialism, când credința se stânge în popoare, când virtuțile se vestejesc în pepturi și pier deodată cu florile tinerețelor, să vezi, zic pe altarele tămâiate a bisericilor noastre glorificată tot mereu puterea suprafirească a credinței, să auzi sub boltile lor misterioase răsunând în conținuu imnurile de laudă, de dragoste și de recunoștință față de neînvinșii și eternii eroi ai virtuților creștinești. Un fapt rar însă și solemn: aniversarea mai mult decât milenară a marelui sfânt și ierarh Ioan Gură-de-aur, mișcă astăzi mai adânc, decât alte dați conștiința poporului creștinesc și îi zgândără credința seculară. — Figura lui strălucită și maiestoașă, ce umple toți secolii dinaintea și din urma lui de splendoare și sfințenie, și care din an în an, din veac în veac, apare, și reapare pe orizontul sf. Biserici — acuma, în aceste zile se arată mult mai mare și mai maiestoașă, — toată inundată de lumina pură a legii noastre creștine. De aceea și bisericile noastre sunt azi mai vesele, cântările ei

duioase pătrund mai dulce la inimă și sufletul, ce contemplează e răpit de atâta frumuseță morală, de atâta tărie și de un zel atât de înfocat, ce transfigurează persoana sfântului și o face suprafirească.

Nu e scopul meu să măresc virtuțile. să laud meritele unui nemuritor. Nu! Nemuritorii trăiesc în sfere mult mai înalte și mai fericite, decât cari le-ar putea crea imaginațiunea și vorba noastră slabă. Unica laudă deamă de ei sunt faptele lor.

Faptele, deci îl fac mare pe acest gigant, în carele se intrupează toate gloriile sf. Biserici din alte timpuri, faptele Lui i-au dat nemuritorul nume de *sfânt*; faptele Lui l-au botezat cu al doilea botez de: *Gură-de-aur* și numai din faptele-i nobile și sfinte, ca dintr'un isvor nesecat își trage Biserica întreaga puteri nouă, își reînnoeste și își nutrește speranțele și virtuțile. Zic întreaga Biserica, pentru că Spiritul Lui universal cuprinde toate timpurile și locurile. El nu e numai apostolul secolului sau, ci al tuturor veacurilor; nu e fiul Răsăritului ori al Apusului, al Constantinopolului ori al Romei, al grecilor ori al latinilor. El e a lui Hristos, carele e al tuturor.

În sămân deci de umilit omagiu și venerațiune fiască dedic și eu acestea puține și neînsemnate șire spiritului nemuritor al acestui luceafăr al sfinței noastre Biserici, în cari atingând caracterul Lui grandios și desvâlnindu-i unele frumuseți voi dovedi, că băr-

batul acesta mare pentru că e un sfânt: e sfânt pentru că a fost demn urmaș și neclintit apărător, al învățăturilor lui Hristos.

* * *

Al 15-lea secol s'a deschis deja peste noi, decând apuse „Sfântul” într'un exil trist și dureros pe coasta răsăriteană a Mării Negre în Comana din Pont (14 Sept. 407). Văzu lumina zilei în Antiohia (347). Dela mamă-sa Anthusa, matroană venerabilă, o altă Monică a moștenit toată blândeța și dulceața unei inimi: din cari două calități a inimei sale nobile isvoriră apoi acele capod'opera de elocuență creștină, asemenea cărora dela Hristos în coace lumea n'a mai auzit. Libaniu cel mai mare retor păgân al timpului său și învățătorul Sfântului — când acesta abia avea 19 ani zicea cu părere de rău amestecată cu toată bunăvoința unui păgân: „Eu voiam să-i las lui (Sf. Ioan) școala mea dacă creștinii nu mi-l-ar fi răpit.” Dar nu l-au răpit creștinii. El s'a dat tot creștinilor și lui Hristos, pentru al cărui drag a lăsat și pe o mamă învăduvită, carea gemea, când se cugeta la depărtarea fiului său. Iată, ce ne-a lăsat însuși sfântul despre acelea clipite inspăimântătoare, când dragostea pământescă se luptă pe moarte cu cea suprafirească. „Când mama mea auzi, că eu m-am decis, să mă retrag (în singurătate) mă prinsă de mână, mă conduse în chilia sa, și punându-mă să șed lângă ea

prin aceea, că lor li-se pune în vedere numai jumătatea întregirei congruale, ce o să aibă teologii sistematici. Doar și ei fac aceleași slujbe, împlinesc aceași misiune... Pentru aceea se ridică glasuri, se aud deja propuneri pentru o luptă de drept, o organizare chiar, care să cerce cu toate mijloacele a aduce la îndeplinire pretenziunea, după care toți preoții să aibă aceeași întregire dela guvern. Am publicat chiar și noi o scrisoare în această afacere, dar numai una, pentru ca să fie cunoscută de toți cetățitorii noștri neîndestulirea această.

Aici să ne oprim puțin. *Recunoaștem durerea fraților noștri moralști.* Recunoaștem, că toți într-o formă sunt muncitori în via Domnului, toți împlinesc aceeași chemare. Și totuși nu se poate nega, că există ceva deosebire între moralști și ceilalți preoți. Înainte de toate diferența de pregătire, care încă e ceva. Apoi — și asta e lucru de căpetenie — deosebirea împrejurarilor, sub cari au ajuns preoții unii și alții. Fiecare moralist deja prin aceea, că a cerut să fie primit de preot pentru orecare parohie, a garantat despre sine, că va putea trăi în împrejurarile parohiei aceleia. Deci față de areștia — în mod extraordinar — biserica nu are aceeași obligațiune, ca față de ceilalți preoți, în ce privește întreținerea. Zic: în mod extraordinar, căci toată instituția moralștilor e ceva extraordinar. Altcum stă lucrul cu preoții sistematici. Aceia au pășit în mod ordinar în serviciul bisericii; iar biserica prin aceea, că i-a primit în serviciul său, s'a obligat a se îngriji de traiul lor. Aici din amândouă părțile s'a făcut destul recerințelor, acolo (la moralști) din amândouă părțile s'a iertat ceva; din partea bisericii: evalueația ordinară, din partea preoților: obligația îngrijirii totale de subzistență.

Așa stând lucrul, vedem, că mișcările de neîndestulare din partea moralștilor nu au nici o bază de drept. *Nu zicem prin aceea, că din alte puncte de vedere, nu ar fi întemeiate dorințele lor* de a avea întregire mai mare, nu zicem, că biserica noastră, dacă ar atârna numai dela ea, nu le-ar da și lor mai mult, susținem numai, că chestia nu trebuie privită unilateral și fără luarea în seamă a împrejurarilor. Și rugăm cu tot-adiusul pe moralștii noștri să facă bine să se îndestulească deocamdată cu întregirea deosebită, ce li-e pusă lor în vedere și să nu se gândească la nici un fel de mișcare contrară, căci aceea *la rezultat bun de sigur nu ar duce, dar la rău da!* Puțini știu, cât a trebuit să lupte măriții noștri Arhieriei și până au câștigat cele de până acum, puțini cunosc rola, ce au avut-o moralștii în chestia congruei; toți trebuie să știe însă, că s'a făcut totul, ce până acuma s'a putut; și mișcări contrare, neîndestulare dela capul locului nu vor duce la nici o ispravă, dar vor fi foarte potrivite a strică toată treaba dela început...

Ceeace nu ar corăspunde nici principiilor de dreptate nici iubirei frățești.

REVISTE.

Franța. „Osservatore Romano“ anunță că Sfinția Sa Papa Piu X a escomunicat pe *Alfred Loisy* fostul profesor al institutului catolic din Paris. Loisy era să fie escomunicat încă înainte cu patru ani, Sfinția Sa trimise scrisoarea de escomunicare repausatului cardinal Richard, că de va socoti că e potrivită

vremea să o publice. Loisy atunci și-a retras greșelile, și cum se zice: laudabiliter se subiecit. Retragerea greșelilor n-a fost sinceră. Loisy a continuat cu publicarea greșelilor sale, în cari neagă sau cel puțin se îndoiește despre divinitatea lui Isus, inspirațiunea unelor cărți din sfânta scriptură. Când a apărut „Pascendi dominici gregis“, în carea se condamnă mai multe erori, ce le susține și Loisy, el i-a făcut o critică aspră, și din o declarație alui s-a putut constata, că nu mai crede multe adevăruri de ale religiei creștine. După acestea n-a urmat altceva, n-a putut urma, decât să fie despărțit de biserică, de carea el și așa nu s'a ținut de mai mulți ani. — Purtarea necorectă și fățarnică alui Loisy a avut mare influență asupra clerului din Franța, în mai multe seminare aveă aderenți, oameni, cari îl preamăreau ca pre un învățat mare. Dela profesori s-a lipit boala această de clerici, de aceea dă așa ordin aspru Sfinția Sa Papa Piu X în enciclica „Pascendi dominici gregis“ referitor la superiorii și clericii din seminare.

România. Din Moldova se vestește neliniște. Țăranii pretind dela proprietari să le deie și loc arător nu numai pășune. O telegramă dată din București anunță, că în județele

pe acelaș pat, în carele ea mi-a dat odată viața, începă a plânge și a-mi vorbi despre lucruri mai triste decât lacrimile ei.“ Li zicea anume acea mamă desperată: „O, așteaptă cel puțin ziua morții mele, ce nu poate fi departe. Dupăce mă vei fi îngropat și vei fi așezat osâmintele mele cu ale tată-tău — atunci du-te (de vrei) măcar și peste mări, căci nimenea nu te va opri, însă până ce eu trăiesc, suferă-mi prezența.“

Însă n'a așteptat nici atâta; a părăsit-o și s'a lipit de alți părinți, de alți frați, mamă și surori și mai văduvi și mai orfani decât mamă-sa Anthusa. Noi îl vedem puțin mai târziu hirotonit și-l auzim rostind de pe amvon cele mai sublimă și mai pătrunzătoare predici, ce au isvorit vre-o dată din inima și buzele oratorilor. În una de acestea sf. Ioan iată cum vorbește acestor noi părinți și frați ai săi: „Voi îmi sunteți“ — zicea credincioșilor — „în loc de tată, de mamă, de frați, de fii, de toate; afară de cele ce vă privesc pe voi, eu nu simțesc nici o bucurie, nici o durere... Cea mai mare și mai viuă grijă și frică a mea nu e aceea, că odată voi fi judecat, ori aflat de vinovaț înaintea înspăimântătorului tribunal, ci ca voi toți să vă mântuiți, ca toți fără de nici o deosebire, toți și pentru totdeauna să fiți fericiți.“ Sublime cuvinte, isvorite dintr-o inimă adevărat părintească! Iar mai jos adăuge: „Cine să va minună auzindu-mă vorbind așa, ar arată, că nu știe ce vrea să zică a avea o inimă de

părinte.“ (Omilia III. în Faptele Ap.) — Vestea Lui, ce umplea de fală Antiochia și ce s'a răspândit în tot imperiul, a ajuns până la împăratul Arcadiu, carele nu întârziă a-l invita în Constantinopol — dar într'adevăr nu din sete de a ascultă învățăturile divine, ce ieșiau din inima și buzele sfântului, ci din desertaciunea aceea împărătească, că cum adecă ar fi putut să-i lipsească capitalei imperiale un geniu atât de extraordinar, un orator atât de rar.

Abia își închise Nectar patriarhul ochii, când oratorul „Gură-de-aur“ al Antiohiei și fu denumit episcop al Constantinopolului (389). Cine însă ar putea spune, câți dușmani de moarte îi aduse pășirea lui pe tronul superbilor patriarhi ai Constantinopolului — într'un timp, când atâta erau ambițioși și lacomoși după *dignități, că au aveau sfială a o cumpără și cu bani* — dar mai vârtos cine ar fi crezut, că înălțarea această ce ar fi trebuit să-i fie isvor de mângâiere și fericire li va fi mai târziu isvorul celor mai amare năcazuri celui mai rușinos exiliu și celei mai neîmpăcate uri... Însă persoana suprafirească a acestui gigant s'a piecat numai; dar nu s'a frânt, pe toate le-a învins, și acum e glorificat. Noi le vom vedea toate pe scurt.

Dacă Ioan fu mândria și fala și „Gură-de-aur“ a Antiohiei, în capitala coruptă, efeminată cum era atunci Constantinopolul și îmbuibată în toate plăcerile permise

și nepermise a unei vieți semi-păgâne nu pută fi alta decât sbiciul cel mai crudel cea tăiat vre-odată păcatul. Incepând dela împărăteasa superbă și prepotentă, dela episcopii simoniaci și dela preoții licențioși și lacomi după plăceri de tot soiul, dela favoriții și doamnele de curte în jos până la clasa cea mai din urmă a poporului de rând, el îi sbiciuia pe toți fără cruțare, îi acoperea de rușine și confușiune. Caracter într'adevăr de fer, suflet inspirat de cel mai curat și desinteresat ideal!! Ceea-ce zicea el odată bogăților îngâmfăți, nepăsători și disprețuitori de cele sînte în Antiochia nu se temeă s'o repețească și aci în capitală sub privirile amenințătoare a prepotenților dela curtea imperială. „Pentruce, zicea el, să vă stimăm noi atâta; pentruce să credem, că voi ne faceți numai o binefacere nouă, când veniți în acest loc ca să ascultați celea ce vă sunt de lipsă vouă spre a vă mântui? Bogăția? haine de mătăasă? Nu știți voi, că vermii au tors-o, barbarii au țesut-o, o poartă hoții, sacrilegii, curtenele? Sfârșiți odată cu nebunia asta; gândiți-vă la josiția naturei voastre: că sunteți pray, cenuse și fum; voi porunciți la mulți, dar sunteți slugile pasiunilor voastre.“

În loc însă de frupte de aur, în loc de recunoștință și pocăință — drept roadă a vorbei sale de aur. Culegea Sfântul numai spină și polomidă și o ură neîmpăcată, din partea ascultătorilor săi. Mai mult decât toți însă

Botoșani, Dorohoiu, Vlașca și Teleorman e mare fierbere, și că s-ar fi trimis acolo trei regimente de soldați să facă ordine. În o telegramă dată din Cernăuți (poate de ginerele lui Mochi Fischer) se spune, că în unele sate din județele Botoșani și Dorohoiu țărani au început deja răscoala, au ieșit la câmp, și au început a împărți pământul între sine. — Nu se știe, de sunt adevărate știrile acestea ori ba. Noi credem, că sunt o manoperă a Alianței Israelite carea vrea să deie o noaua lovitură bieteii României. Cea mai mișea, mai obrasnică și mai fără Dumnezeu instituțiune din lume, cum e Alianța israelită și oamenii ei, în România nu poate avea drept de existență. De vrea guvernul dlui Sturdza să îmbunătățească starea țărănilor, creeze astfel de legi, prin cari să oprească pe veci acțiunea Alianței israelite în România.

Budapesta. Wekerle a declarat, între altele, că proiectul despre votul universal va fi prezentat Camerei încă înainte de vacanțele de vară și se va lua în discuție la toamnă.

„Nu e o săptămâna — zice din acest prilej „Az Ujság“ — că în partidul independist a declarat tot în chestia votului universal că proiectul numai la toamnă va fi

prezentat Camerei și numai la primăvară se va lua în discuție. Ce să zicem la asta? Poate ploile din Martie au avut asupra lui Andrassy efectul roditor că munca lui se va coace cu o jumătate de an înainte de termenul anunțat săptămâna trecută? Ar fi o minune. Dimpotrivă, e foarte natural că Wekerle azi vorbește așa, mâne altminteri, fiindcă pentru el e indiferent ce vorbește. Noi nici pe lângă cea mai mare bunăvoință nu putem să dăm cuvintelor lui Wekerle o importanță mai mare, câtă vreme nu vom fi învățat să credem în minuni.“

Wekerle a declarat că la toamnă se va intra în discuția reformei electorale, prin urmare — nu se va intra... Atâta credință merită ministrul-președinte al Ungariei!

Zagrab. Guvernul ungar din visurile de învingere asupra Croaților s-a deșteptat rău impuns. Voința Croaților a învins pe toată linia. Și nici nu să putea altfel, căci nesocotirea celor mai elementare drepturi ale unui popor trebuie să se răsune. Mișcările politice ale unui popor întru apărarea drepturilor lui pornite din conștiința întregului neam nu, să pot sugrumă și nu să pot strivi prin forță. Alegerile de deputați în Croația s'au încheiat cu

impărăteasa Eudoxia toiașul și sabia capitalei, ce jucă pe deget și pe împăratul ce durmea cu ochii deschiși, capricioasă cum eră din cale afară, văzându-se mereu vătămată și figurată dimpreună cu curtenii săi în acele tablouri groznice ale păcatelor neobiciuite, ce zelosul episcop zugrăvea cu colorile cele mai vii înaintea ascultătorilor săi — și neputând mai mult suferi pe acest venetic (?) cutezător ce trăește din favorurile ei (?) a început a-l persecuta de moarte. Așa încât acest bun păstor acuma târziu trebuie să învețe dela împărăteasa mâniașă până unde poate să se scoboare ura femeiască, după ce atâta vreme a învâtat dela blânda și evlavioasa Anthusa, până unde să poate înalță dragostea unei femei.

Cu un decret deci stors dela împăratul demn de răsbunarea ei împărătească atât de adânc vătămată, condamnă episcopul la exil.

Sentința atinsă trist inima Sfântului, eră prea dureroasă despărțirea de poporul său pe care îl iubea mai mult decât pe sine însuși, dar n'a desperat: din contră aici apare figura lui mai frumoasă, mai tare, mai simpatcă și mai resolută. Iată ce-i simțea inima în clipele acelea dureroasă când își luă rămas bun dela popor: „Terorile lumii le desprețuesc; plăcerile l-le derâd; avuțiile nu le doresc; sărăcia nu mă înspăimântă, de moarte nu mă tem. De câtră voi nimenea nu mă va putea separă Eu nici mort nu

mă despărțesc de voi, eu sum gata să mor de mii de ori pentru voi... asta e datorința mea... căci păstorul bun și sufletul și-l pune pentru oile sale.“

Iar în alt loc „De ce ar trebui să mă tem? De moarte? Hristos e viața mea; și moartea pentru mine e un câștig. Exilul? A Domnului e pământul și tot ce e conținut în el. Perderea averilor? Noi n-am adus nimic în lumea asta, nici nu putem lua cu noi nimica... Dacă Hristos e cu mine, de cine mă voi teme?“ Își luă rămas bun apoi dela credincioșii săi, ca și Iob în durerile sale binecuvântând pe Domnul.

(Va urma).

Cărți postale ilustrate,

cu vederi din Blaj. ☞

Bucata 6 fileri. — Suta 5 cor. franc'o

învingerea Croaților. Supillo și soții s'au întors biruitori în palatul de pe țărmurile Dunării, unde sunt primiți cu epitete de „trădători de patrie.“ — La proiectul de revizuire cuvântul lor e hotărîtor.

Să svonește, că guvernul ar vrea să mai încerce o disolvare la caz, că nu ar ajunge cu ei la creangă verde.

Pasul acesta ar fi unul dintre cei mai nesocotiți.

Peregrinaj la Roma.

Fiind dată posibilitatea, ca peregrinajul românesc proiectat pe începutul lunii Iunie să se poată ține deja la finea lunii Aprilie și începutul lunii Maiu, anume dela ziua a treia a Paștilor noastre și până la finea săptămânei a doua după Sfintele Paști, pe zilele 28 Aprilie până în 9 Maiu, în care timp mai ușor ar putea participa și profesorii cu elevii, e de dorit, ca înscrierile la participare să se facă acum îndată, dar cel mult până la 1 Aprilie n. 1908. Anunțări ulterioare nu să vor mai primi, și dacă până la acel termen nu va fi adunat numărul recerut peregrinajul se va abandonă. Anunțări să socotesc numai acele, cari să fac prin trimiterea taxelor mai la vale arătate.

Am publicat în un număr trecut întreg planul călătoriei, de data aceasta în-sămnam,

1. că locul de întrunire va fi Budapesta, de unde călătorii de clasa I și II vor plecă cu tren accelerat, cei de clasa a III cu tren personal și se vor întruni la Fiume, de unde cu toți vor plecă mai departe prin Ancona la Roma. Aci vor petrece 6 zile, de unde, cei ce nu vor călători mai departe, se vor reîntoarce pe acelaș drum acasă, iar ceilalți vor continua călătoria preste Firenze și Venezia în cari orașe vor petrece câte două zile și apoi dela Venezia la Fiume până la Budapesta și apoi acasă.

2. Prețul participării la aceste două combinații e următorul:

Combinația I: Budapesta—Fiume—Ancona—Roma—Ancona—Fiume—Budapesta:

Clasa I: coroane 300.—

Clasa II: coroane 200.—

Clasa III: coroane 140.—

Pentru sumele aceste peregrinii au drept la următoarele:

a) Bilet pentru tren și naie pe clasa respectivă;

b) În Roma trăsura dela gară la cuartir și dela cuartir la gară;

c) Cuartir, servițiu, luminat și întreținere (dejun, prânz, cină) pe timp de șase zile în Roma;

d) Intrare liberă la museele și galeriile, ce vor fi vizitate în comun;

e) Călăuzire pe drum dela Budapesta până la reîntoarcere la Fiume și asemenea în Roma.

Combinația II: Budapesta—Fiume—Ancona—Roma—Firenze—Venezia—Fiume—Budapesta:

Clasa I: coroane 400.—

Clasa II: coroane 300.—

Clasa III: coroane 200.—

Participanții la această combinație au aceleași drepturi și favoruri ca și cei-ce participă la combinația I. cu aceea deosebire, că acești peregrini vor petrece și în Firenze și Venezia câte două zile, și în orașele acestea vor fi provăzuți tot așa ca și după combinația I. în Roma, având anume drept, la trăsuri dela gară la Hotel și dela Hotel la gară, asemenea la cuartir și provisiune, la călăuzire și intrare liberă la muzeele, ce se vor visita în comun. Mai observăm, că în Firenze și Venezia și cei-ce călătoresc pe clasa III vor avea cuartir și provisiune egală cu cei de clasa II.

3. Programul special și detaliat al peregrinajului se va publica înainte de plecarea cel puțin cu o lună.

4. Anunțările de participare au să se facă la adresa: Dr. Daniil Fireza, notar consistorial în Lugoj, și tot acolo au să se trimită și banii pe cum și corespondențele privitoare la peregrinaj, se pot face însă și la redacția noastră.

5. Doritorii de-a participa după ori care combinație, deodată cu anunțarea participării și a combinației la care dorește a lua parte, vor plăti de fiecare persoană anunțată:

- a) Cei de clasa I. coroane 30.—
- b) Cei de clasa II. coroane 20.—
- c) Cei de clasa III. coroane 10.—

Restul taxei să fie plătit însă complet până în 1 Aprilie st. n. 1908. La caz de repășire anticipațiunile mai sus numite, de câte 30, respective 20 și 10 cor. vor fi folosite întru acoperirea speselor pregătitoare de aranjare. După terminul de 1 Aprilie n. 1908, anunțări de participare nu să mai pot, primi.

Adaugem — după informațiile ce le avem — că peregrinajul l-1 va conduce înaintea Sfinției Sale Ilustritatea Să episcopul Orășii, P. S. S. Dr. Demetriu Radu.

Deslușiri de orice natură dă Dr. Daniil Fireza. camarar papal și secretar episcopesc în Lugoj.

Capitulul catedral din Gherla cu adâncă întristare face cunoscut cumcă

Reverendissimul Domn

IOAN ILIEȘ,

canonic custode, perceptor al fondurilor diecezane, asesor consistorial etc.

după un morb îndelungat, provăzut cu sfințele taine, a repausat în Domnul în 10 Martie 1908 la 10 oare dimineața, în anul a 73-lea al etății, 47 al preoției și al 11-lea al canoniciei.

Fie-i țerina ușoară și memoria binecuvântată!

Noutăți.

Intru mărirea lui Dumnezeu. Pentru zidirea bisericii gr-cat. din Orăștie am primit dela următoarele oficii parohiale sumele colectate dela credincioși: Câmpul lui Neag Coroane 17.—. Șeușia de câmpia

14-40. Frata 5.—. Cigmău 22-16. Bobâlna 33-54. Abafăia 2.—. Vurpâr 13-60. Betfida 3-50. Baia de Criș 4.—. Murăș-Hudoc 10.—. Vințul de jos 12-34. Mischiu 14-38. Silvașul inferior 20-78. Mesteacău 7.—. Petrângeni 4-60. Scorei 2.—. Șeușia 4.—. Chimitelnicul de Câmpie 5-90. Cut 26.—. Baești 2-80. Riuab 11.—. Bald 13-06. Ghișasa de sus 1-60. Reșița 10.—. Gurghiu 1.—. G. Petri 14-80. Iclanză 1-15. Nirașteu 32-90. Reteag 19-68. Capolnoc-Mănăstur 17-43. Doștat 18.—. Vestem 4-30. Albăușia-maier 3-07. Indol 3.—. Albăușia 8.—. Lupeni 5.—. Jezvin 7.—. Cib 26-26. Poiana (Sf. Iosif) 2.—. Silvașul de aur 2.—. St. Maria Orlea 11-10. Pentru marinimoasele contribuiri primească sincerile noastre mulțumiri toți binefăcătorii. Și tot odată rog și pre ceialaltii Domnii Preoți să binevoiască a ne trimite contribuțiile încurse pentru biserica noastră. Pentru comitetul parohial. Orăștie la 9 Martie 1908 Dr. Valeriu Frențiu.

Din Arhidieceză. S-a publicat concurs la parohia *Ocnășoara* (tr. Aiud) cu termin de 15 Aprilie n.; la stațiunea cantor-invătătoarească *Ludisor* cu termin de 1 Aprilie n.; la stațiunea de învățător *Valhid* cu terminul de 1 Aprilie n.; la stațiunea cantor-invătătoarească *Hrastăș* (tr. Fărăgău) cu terminul de 1 Aprilie n.

Hymen. *Silviu Poștar* teolog abs. s'a fidentat cu dsoara *Octavia Neda*, în Biserica gr-cat. din Reșița-română.

Pentru fondurile arhidiecezane. Constatăm primirea următoarelor contribuiri:

p. *Colecta Crucerului:* dela un poporean din Dezmir, 8 cor.

p. *fondul întru amintirea repausărilor:* A. C. Domsa, Blaj și P. Suci, Boș, câte 10 cor. în loc de cunună pe mormântul repaus. Sim. Moldovan, Cergăul mic.

p. *Masa studenților:* Ioan Boer, Lehința 10 cor. „Grănițeru”, Dobra, 50 cor. „Olteana”, Vistea inf., 20 cor. „Furnica”, Făgăraș, 50 cor. Liviu Costea, Blaj, 2 cor; „Detunata”, Buciumșasa, 20 cor. „Armonia”, Cincul mare, 20 cor.

p. *Internatul de tete:* Vas. Micușan, Frata, 17-62 cor. I. Br. Micu, Blaj 10 cor. Nic. Aron, 6 cor. Dr. Ioan Bălan, 10 cor. George Spinean, Naudra, 20 cor.

p. *fundățiunea Deficienților:* Vasile Micușan, Frata, 17 cor.

Blaj 14 Martie 1908.

Cassa centrală arhidiecezană.

Dela societatea meseriașilor din Blaj. Au intrat ajutoare la fondul Societății dela dl prof. Ioan Fodor cor. 2; dela dl Basiliu Călugăr, preot în Crăciunelul-de-sus 1 cor., dela petrecerea tinerilor meseriaș cor. 61-90. Primească mulțumita călduroasă a comitetului.

Duminecă în 15 Martie în sala casinei române să vor reincepe conferințele pentru meseriași. Va vorbi Dnul *Dr. Ioan Bălan*. Inceputul la 5 oare d. a. — Domnii meseriași și familiile Dlor sunt rugați să se prezinte în număr cât mai mare.

Precauțiunea asigură viitorul. În 15 Octomvrie 1903 M. P. din Feneș lângă Zlagna s'a asigurat pe caz de moarte în favorul soției sale. Pe bărbatul deplin sănătos deja după doi ani și 5 luni îl ajunge moartea nemiloasă. El plătită ca premiu abia cor. 525-60 și cu toate astea văduva primi în 21 Maiu 1906 dela banca de asigurare „Transilvania” întreg capitalul asigurat de cor. 4000.— în bani gata.

Știri literare. Institutul „Minerva” din București, bine meritează nespuse de mult pentru răspândirea literaturii sănătoase și bune printre masele cărturarilor. Așa zilele

ultime a pus în vânzare câteva volume de ale scriitorilor celor mai buni: Caragiale: *Teatru*, — *Vlahuța*, — *Clipe de liniște*, — *Sadoveanu: Însămnările lui Nic. Manea*: — *Const. Hodoș: Martirii*, A. C. Cuza: *Naționalitatea în artă*, — *Slavici: Nuvele, vol. II*. Din simpla enumerare a acestor scrieri, aparute în volume elegant tipărite, unele cu ilustrații originale. Iși poate da seamă ori cine de recunoștiința ce datorăm acestui institut, care pentru prețuri estive ne dă cărți de neintrecută valoare, care dau sufletului cel mai prețios nutremânt. — Le recomandăm cu toată căldura. — Se află de vânzare la Librăria Sem. din Blaj—Balázsfalva.

Darea de samă și mulțumită publică.

La petrecerea din 29 Februarie n. aranjată de tinerii meseriași români din Blaj, în favorul fondului Societății meseriașilor au intrat următoarele suprasolviri: G. Precup 2 cor., Ihe Mircea 1 cor., Gelb Iános 4 cor., Bartoc 1. 1 cor., Iuliu Pop 2 cor., Domna Sinberger 5 cor., Nyerges 1-60, Veres 1 cor., Dr. Solomon 4 cor., Nagy Carol 10 cor., D. Trifan 2 cor., Danil Sabó 5 cor., Ioan Botezan 2 cor., Gheorghe Both, Böethe K., Leugel, Kovács, Bărbat, Csonca, Iliș, A. Trifan, și Zeiler câte 60 fileri. — Suma intratelor 211 cor., eșite 149-10 fil. venitul curat de cor. 61-90 s'a predat Societății meseriașilor din loc. Tuturor sprijinitorilor li-să aduce și pe aceasta cale mulțumita tinerilor meseriași *Comitetul*.

Necrolog. † *Lucreția de Görög n. de Papp* a încetat din viață, Mercuri la 4 Martie n., dimineața la oarele 4 și jumătate în clinica chirurgicală din Budapesta, în al 50-lea an al vieții și al 28-lea an al fericitei sale căsătorii, fiind provăzută cu tainele sfintei Cuminecături.

Odihnească în pace!

Hai să dăm mână cu mână

Cei cu inimă română

Și numai dela comercianți români să cumpărăm!!

Cine va cumpără în anul acesta (cel puțin de 5 ori) dela comerciantul român F. A. Degan din Fiume (Postafiock Nr. 163) va primi de anul nou 1 călindar românesc de părete gratis! Așa un călindar frumos nu a mai apărut până acum.

Pentru cei interesați amintim, că conține un Block (cârticică) cu 365 foi, în care să află toate sărbătorile noastre. Va avea și o corfă frumoasă pentru hârtie de epistole, sau lucruri de mână și pe deasura reprezentă în pictură artistică și portul Fiume.

Acest călindar împodobește ori și ce salon, deci recomandăm să nu lipsească din nici o casă românească. Cereți prețurent românesc gratis!

Degan trimite în un pachet de 5 Kgr. (franco) și mai multe mărunțișuri. Mulți ti laudă Cafa cea bună, care costă 1 Kgr. 1 Fl. 20 cr. (2 Cor. 40 fil.), apoi Tea aromatică, Portocale dulci în corfe de 5 Kgr., Ciocoladă, Mandule, Stafide, Sardine etc. pe cari le aflăm la ei în totdeauna proaspete și cu cel mai ieftin preț.

Faceți comandă de probă frați români și vă veți convinge. Cei mai de frunte români comandă dela ei.

Scrieți românește!!!

Partea literară.

Mysterium crucis.

Roman

din timpul împăratului Nero

de

Felix Nabor.

(Continuare)

9

Și el ridică ceasca cea de aur, plină cu vin, se închină la chipul zăului ce stetea înaintea sa pe masă și strigă: „Fi grațios, o Bachus!”

Toți oaspeții repetară strigătul, și conform obiceiului, stropiră masa cu vin. După aceea se așezară și începură a mânca.

„Articul prim,” zise Calpurnius, „este, să amesteci o treime de apă cu două treimi de vin!”

„Trăiască Calpurnius,” strigă Sallustus, tatăl lui, „el se pricepe la beutură! De obicei se amestecă în părți egale; amestecătura lui Piso însă e mai cu gust.”

Oaspeții răseră. „Sallustus,” strigă senatorul, „ai să fi mulțumit cu mine! La fine va veni vin de Falerno: neamestecat!”

„Asta-mi place!” răsă Sallustus și goli ceasca. „Bene nobis! Calpurnius, nici o picătură să nu-mi mai umezască altul buzele, dacă acesta nu este cel mai bun vin, ce l-am beat din copilăria mea. Am jurat zăilor, că atâtea ceaste de vin voi goli, câte litere are numele tău, și, după cum mi-se pare, acela este destul de lung: CALPURNIUS PISO.”

„Cu atât mai bine, Sallustus” vorbi senatorul bine dispus. „Și cât de departe ai ajuns deja?”

„Pe Hercules — nu! pe Bachus: mă apropii repede de O! Mă tem că numele tău nu-mi va ajunge! Iertare, dar trebuie să-mi aleg încă unul. Pentru vinul acesta, numele tău e chiar de tot prea scurt.”

Au râs cu toții de gluma aceasta, apoi se puseră la petrecute.

La capătul din jos al mesei ședeă Seneca, lângă o grecă bogată din Epidalium; el se întrecea în beutură cu vecina sa cea frumoasă. La astfel de ocaziuni el află mai cu cale se lasă pe filozoful acasă și, în butul principiilor sale severe, să beie cât se poate mai mult.

Lângă el se află nepotul său Annäus Lucanus, carele deja de mult dorea pe unchiul său cel sgârcit în fundul iadului.

„Vrednică filosof,” zise senatorul Scävius către Seneca, „așa de serios ești astăzi; iarăși îți bați capul cu vre-o sentență de a ta. Pe Bachus, îți uiți de beutură!”

„Lasă în pace sentențele mele,” zise Seneca, „ele nu-s pentru stomacul tău, de oarece nu se pot mânca! Mă gândeam la aceea, că ce binefacere este, a avea prietini, cari se silesc a ne face fericiți. Astfel am uitat de beutură. Dar mă voi sili să vă ajung!” Și privind în ochii frumoși ai vecinei sale, goli ceasca de aur.

„Ascultă, îndreptător al lumii,” răsă Sallustus, carele știa, cum Seneca ajungea în contradicție cu principiile sale filosofice, când era la beutură, „cu ocaziunea ultimului tău toast din școala palatină, ai vorbit cu

totul altcum. Asta o știu cu siguranță, de oarece atunci, din întâmplare, nu eram beat. Ai zis atunci că cine aleargă după petreceri, uită totul, ba nu pune preț nici pe libertate și se jertfește pentru burtă!”

„Ai dreptate, Sallustus! Memoria ta îți este mai bună decât renumele,” zise Seneca rîzând. „Inșă judecă: Atunci am vorbit ca bărbat de stat. astăzi însă sum oaspele nobilului Calpurnius! Asta totuși e o deosebire! Lucrul principal este, a fi fericit! Dar ce se cere pentru a fi fericit, aceea cei mai mulți nu o știu. Și nu este așa ușor a ajunge la o viață fericită! Dacă greșești calea...”

„Te rog, Lucius Annäus Seneca, cel mai înțelept între înțelepți,” strigă Sallustus în desperare comică și-și astupă urechile, „crută-ne cu odele tale cele pline de spirit! Le cunoaștem! Eu mi-am croit filosofia mea proprie: Bea și inbește, asta te face fericit! Și beu. Chiar și Seneca răsă de filosoful cel umed.

„Poți să fi fericit, și fără de vin și iubire, scumpul meu,” zise el. „Asta am văzut-o acum de curând.”

„Ne faci curioși!”

„Eră la Castra Praetoria¹⁾. Înainte cu două zile am trecut pe dinaintea ei. Aci este o căsuță sărăcăcioasă cu două găuri umede ca odăi de locuit. Înaintea porții ședeă, legat cu lanț de păzitorul său, un bărbat cu trăsuri energice și cu un na
Capul chei —

„Ca al tău,” batjocori Sallustus.

„Barba albă,” continuă Seneca, aruncând o privire admonitoare asupra vorbitorului. „Acest bărbat are niște ochi, cari vâpăiau ca cărbunii. Se părea a fi un jidan darn-a și putea să jur, că eră într'adevăr. Avea ceva nobil, mândru, conștiință de sine, lucru ce numai arareori se găsește la acest popor. O ceată de pretoriani îl încunjurau, și e-părea că le dădea învățătură. „Fiecare trebe să fie supus autorităților,” vorbea el, „pentru că unde este autoritate, aceea e orânduită de către Dumnezeu. Așa dar cine se opune autorității, acela se opune orânduirii lui Dumnezeu.”

„Apoi zicea mai departe,” continuă Seneca: „Cel ce plantează o vie: nu mănca acela din roada ei? Sau cine paște o turmă: nu bea din laptele ei? Nu avem dar noi putere, să mănecăm și se bem? Eu însă mă rețin dela toate acestea; eu îmi înfrânez corpul și mi-l supun, pentru că să nu vi-se pară, că eu nu țin ceea ce vă predic vouă.” Zicând acestea el beu apă limpede de izvor: un adevărat filozof.”

„Se înțelege, că tu nu faci lucrul acesta,” strigă Sallustus între râsetele celorlalți.

„Și eră îndestulit și fericit?” răsă „Așa de fericit și de mândru, ca și când ar fi șezut pe un tron regesc, și nu pe o laviță de peatră.”

„Tristă filozofie,” răsă Otho.

„Fericit filozof,” zise Seneca.

„Ei, scumpul meu unchiu,” zise Lucanus. „În sfârșit ai găsit, după ce ai căutat: un om fericit! Mergi și fă asemenea lui!”

¹⁾ Casarma pretorianilor.

Răseră cu toții, pentru că fiecare știa, cu câtă lacomie așteptă Lucanus după milioanele unchiului său.

„Mă voi păzi de așa ceva,” zise Seneca

„E un nebun!” zise Scävius.

„Cine?” întrebă Lucanus. „Unchiul meu ori filozoful acesta?”

Risetul se repetă.

„Annäus Lucanus: eu sum sărac!” zise Seneca cu amarăciune.

„Toată lumea o știe: o sută de milioane în aur, zece moșii în Latium, trei sute mese de citrus, dintre cari fiecare este vrednică o moșie mică —”

„Taci, nesăturatule! Dar se revenim la filozoful nostru: sistema sa ascunde mărgăritare scumpe.”

„Și le aruncă la porci: păcat!” strigă Otho, care eră deja beat de jumătate. „Cum se numește mirozenia aceea?”

„Un nazarinean: se numește Paul! Să povestește, că convârtește pe mulți la sistema sa.”

Plautus deveni atent. „Nazarinean? Ce-i aceea?” întrebă el.

„O sectă de fanțai, vizionari!” zise Scävius desprețuitor.

„Nici pe un bărbat cu poziția mai înaltă nu-l pot număra între membrii societății lor,” zise Calpurnius.

„Să zice că ei neagă pe Venus, pe Iupiter și pe toți zăii,” strigă Sallustus, „și pentru aceea ar trebui restignți pe cruce. Da: pe cruce!”

După aceea răsă din inimă și pleoșcăi cu limba, deorece sclavii chiar aduceau o pleasă nouă pe masă.

„Stridii din Britania în ciorbă de ton, cu lăptneă” strigă Sallustus. „Mâncarea mea favorită! Lângă ea vin de Fundi! O, o!”

„Spune, amice,” zise Scävius, „câte mâncări favorite ai tu?”

„Taci, taci: cu vițurile tale cele săci îmi strici mâncarea. Roagă mai bine pe domnul casei, să ridice vâlnul de pe viitor, și să ne spună, ce mâncări mai urmează după aceasta.”

„Nu bucuroș vă împlinesc rugămintea,” răsă Calpurnius, „dar cine-ți poate rezista?” El făcu semn unui băiat, carele avea atârnată de gât o tăbliță din os de fildeș.

„Desvalue secretul pieptului tău, micule Ganymed!” demandă Calpurnius.

Băiatul ceti: „Sturzi de Tagus cu sparangă din Torent.”

„Apoi vin roșu de Sinuessa,” completă domnul casei.

„Broaște țestoase de Trapezunt cu limbă de flamingo—”

„După ele vin de Sicilia.”

„Inceată,” strigă Sallustus, „ne faci să suferim chinuri tantalice!”

„O masă luculică!” zisă Seneca, „Calpurnius, scumpele, ne strici obiceiurile!”

Plautus blăstămă în tăcere pe toți bețivii aceștia, cari l-au împedecat de a putea afla mai multe despre nazareneni.

El întrebă așa în treacăt, pentru ce ar trebui restignți nazarenenii aceștia, după cum pretindea Sallustus; ori doară sunt niște criminali.

„Ba nu, consuli, consuli!“ strigă Scăvins beat tun, și se prăvăli sub masă, unde începuse a sforăi.

„Da, e un neam trândav,
Care iubește umbra și patul,“
declamă Lucanus.

„Despre cine vorbești, amice?“ întrebă Plautus.

„Despre nazareneni. Doar despre ei ai întrebat. Nu?“

„Da. Cunoști secta lor?“

„Eu cunosc tot felul,“ zise poetul cu îngâmfare. „Pentru ce ași și fi altcum poet. Versurile mele sunt de zece ori mai bune decât ale împă—“

„Taci, măgarule,“ zise Seneca, astupând cu mâna gura nepotului său.

Prin aceea Lucanus să mai desmeteci în câțva și zise, cu o privire nesigură asupra lui Tigelinus: „Mi-e teamă că vinul cel tare alui Piso mi-a cam amestecat capul. Dar acum iar sum stăpân pe mine. Plautus, scumpul meu tribun: Nazarenenii aceștia sunt niște monstri! Petrecerile lor nocturne le încep cu tăierea unui copil, al cărui sânge îl beau.“

„Grozav!“ strigă Iulia și-și astupă ochii. Plautus simți o înțepătură în pept.

„Nu va fi chiar așa de rău cu secta această,“ zise Calpurnius, „deși se aud atâtea vorbindu-se despre ea. Ei trăiesc izolați de ceilalți oameni, se retrag dela petrecerile sgomotoase și amenință, că în curând va fi sfârșitul lumii. Zăii, zic ei, sunt numai închipiri și numai un singur Dumnezeu este.“

Plautus trâmura. Oare mamă-sa încă aparținea acelei secte infame? Eră ea o lăpădătură, o criminală? Îi venea să nebulnească! El goii ceașcă după ceașcă, pentru a amesteca durerea înfricoșată carea îi scormonea peptul. Ca din depărtare mare îi răsuna în urechi cuvintele ce le rosti Calpurnius: „Ei urăsc zăii, nu poartă po-doabe și se feresc de oameni. Nu se văd nici în scalde, nici în grădinile publice, se încue noaptea laolaltă și serbează orgiile lor oribile.“

Vecina lui Seneca, grecoica, povestea că adoară un cap de măgar, atârnat pe o cruce.

Toți răsără. „Un neam de buhe!“ strigă Lucanus.

(Va urma).

Corneliu Moldovan.

— Conferență. —

(Continuare).

Am pomenit la început de Prut și Dunăre, marginile naturale, cari încunjură frumoasa țară a Moldovei. Acestor două râuri mărețe, poetul le dedică câte o poezie.

Pe Prut e supărat poetul și supărarea aceasta e a întregului neam. El nu-i poate ierta, că după vitejiile secerate pe câmpiile bulgare, după valurile de sânge curse pe străin pământ, după sutele și mii de tineri românași morți pentru neatârarea țării, — a putut îngădui Muscalului, să ne răpească o parte frumoasă din pământul străbun. De ce nu și-a umflat apele să treacă peste țăr-muri și să inece pe usurpătorii nemernici, cari veniau să dărăburească țara lui Ștefan? Nu, Prutul s'a purtat mișelește și cei ce zac în mormânturi, nici azi nu se pot hodini, și când blăstămul lor îl va ajunge pe Prut, și stâncile în munți s'or clăti.

O, Prutule!.. multă obidă în inimi viteze ai pus!..
Cu jale plătutu-ni-ai veșnic și jalea pe toți ne-a
[răpus;

In pagubă multă rămas-am..., de-aceia noi toți te
[urăm,
Căci tu ai răbdat să ne strice moșia cazacii din
[Crâm!

Iar sôtzii flămânde din țara cu capăt la capătul
[lumii,
Venit-au să umple pământul, ca faptul întinsului
[brumii,
Punând stăpânire pe-oțina bogăților basarabeni,
Din mare și până la munte, din Baltă și până la
[Reni.

De-atunci în necazuri și lipsă, ducându-și amarul
[lor trai,
N'au bieții nici slove, nici vorbe să-și plângă du-
[rerea în grai
Al altora-i rodu 'n coșare și-a altora pânea 'n ogor,
Și cartea ce-o 'nvață-i străină și legea ce-o știu,
[nu-i a lor!

Iar steagul măreț de-altă dată, cu pajura țării pe el.
Purtat în războaie viteze, de-oștiri îmbrăcate 'n oțel,
Pierdut pentru dânsii e astăzi, de-apururi pierdut
[pentru noi,
Pierdute vâjnoasele brațe, pierdută și faima în
[război!..

Căci tu, și păgân, și învrednic, vai! Prutule, rău
[blestemat,
Ai stat zăcînit în adâncuri tîmînădu-ți al apelor sfat,
Și 'n fața urgiei, năvală, n'ai scos viforosul șuvoi,
Pe toți să-i ucizi, iar pământul străvechi să ni-l
[dai înapoi!..

Acuma.. când Țarul ne'mbracă cătane flăcii voinici,
Ducându-i sub steaguri stăine, departe în țări
[de pitici
Să moară luptând vitejește cu hordii de sânge
[tătar,
Zadarnic mai cerci răzvrătire, — azi Prutule, tot
[c în zădar!

Zadarnic mai cauți acuma cu trăsnet de ape să
[inneci
Durerile neamului nostru, sădite în inimi pe veci,
Zadarnic mugind de durere, potopul de ape ți-l
[strângi, —
Azi singuri rămas-am să plângem, căci tu, nu ești
[vrednic să plângi!..

Și Dunărea o cântă poetul, dar cântecul acesta e un prinos de mulțumire pentru cinstea ce ne făcū de a fi Doamna nădejzilor noastre și în vremi de răstribite puternică ocrotitoare. Și mai ales pentru că dela obârșia ei a sosit țării românești înțeleptul și marele rege Carol. Și poetul ne zugrăvește aci un tablou de toată frumuseța. Pornind din taina pădurilor negre, Dunărea trece ca o copilă pribeagă aproape prin întreaga lume, străbătând munți și săpându-și trecătoare prin stânci. Dar nicăiri prin multele ținuturi ce a umblat în silnica-i pribegie, n-avū nicăiri parte de primire prietenească. S-a apropiat însă de țările române și

Carpații deschis'an cu drag a lor porți ferecate
Primindu-o în cântec de doină și-n chiot de pepturi
[bărbate
Și-apoi în cuvânt de cântare, la coruri înălțându-o
[în slavă

Ne-am făcut vrednici de ea la orice prilej de ispravă. Și Dunărea învoind să fie Doamnă pe averile noastre bogate, și a zidit la marginea țării, a apelor sale cetate.

A fost o hucurie de nedescris în largul țării, și la această veste, toți munții porniră părăe și râuri solie,

Să-i crească noianul de ape cu daruri în semn de frăție

Și-n murmurul undelor limpezi, cu toate șopteau vorovire

Cerând pentru vremi de răstribite puternica ei ocrotire.

Și această ocrotire n-a întârziat.
Când boerii cu milă de țară
Vrând capet să pună galcevei și luptelor
pentru mărire.

Cer domn și a neamului sfântă unire,
Dunărea își aduce aminte că în taina
pădurilor negre, departe în munți la apus, se înalță o cetate vitează, zidită de principii rășboinici și grabnic trimite corăbii s'aducă în țară sămânță de neam de împărat.

(Va urma).

Bibliografie.

„Răvașul“ revistă culturală ilustrată, din Cluj a apărut într'un număr dublu, 3—4 cu cuprins foarte bogat și interesant și cu 2 ilustrații: D. Olănescu Ascanio și Enric Sienkiewicz, marele scriitor al Polonilor.

Intârziat nițel, din cauza imbulzelii de lucru la Tipografia „Carmen“ — cu acest număr bogat „Răvașul“ răsplătește din belșug pe abonenții sei pentru așteptare.

Cuprinsul Nr. 3 și 4. Direcțiunea noastră * * * M. N.: Contribuiri la istoria Ardealului de nord. — Dr. Iacob Radu: Sf. Ioan Hristostom și viața modernă. — Cincinat Pavelescu: Isus pe apă. — M. N.: Urme istorice din 1758—1760. — Ioan Plöpu: Șipotul „la omul mort.“ — B.: Revistă bisericască. — Dafin: Ninge. — I. M. I.: Sărbăririle Chrisostom în Roma. — N. Cârstea: Nemții și Polonii. — Iustin: Repriviri și probleme. Perigrinaj românesc la Roma. — Aurel Dobrescu: Nicolae Agărbicean Cronică — Cărți — Reviste — Ziare.

Posta Administrației.

Am primit și cutăm abonamentul dela:

Blagea pe 1908 sem. 1. Kis-Nyires pe 1908. Silașul de sus pe 1908. Berzova pe 1907 sem. 2. In privința restanței, binevoiiți a afla ceva modru, ca să se achite, căci foaia are mari lipse. Cimbrud pe 1908. Șutu pe 1898. Binevoiiți a îngriji să se plătească și anii următori. Botnești pe 1907. Lunca (tr. Blaj) pe 1907. Rașia de munte pe 1907. Severtreni pe 1907. Barul mare pe 1907. Kerulós pe 1908. M. Gheja pe 1904. Porumbacul de jos pe 1901. Hșacel pe timpul din 1/7 1905 până în 1/3 1907. Șard (tr. Alba-Iulia) pe 1907. Călinești pe 1906. Mai restează numai anul 1907. Căst-Szepes pe 1907. Tasnad Szilós pe 1908. G. C. Vlădeni pe 1908 sem. 1. Feldru pe 1908. Dridif pe 1902 și 1903. Morlaca, Molosig, Bociu, Mărgău, Retifa, Săcmeu, Vișag, Bologa, Ciucea, Holdis, Fildul de sus și Fildul de mijloc, pe 1907. Parța, pe 1907 sem. 2 și 1908 sem. 1. B. Damac pe timpul din 12/5 1906 până în 12/5 1907. Hășăgel pe 1904. 1905 și 1906. Baia de Criș pe 1908. Șoimuș (p. Zsibó) pe timpul din 1/3 1900 până în 1/11 1901. Topa Săncraiu pe 1904 și 1905. Zlatna pe 1899 sem. 2.

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa.

p. redacție responz.: Augustin Gruiția.

Dureri,

reuma, podagra, receață, ferbințeli etc. să vindecă sigur folosind Elsa-Fluידul lui Feller. Duzina de probă e 5 cor. franco să le comandăm dela Eugen V. Feller, Stubica Centrale 82 (cott. Zagrab).

Gazai

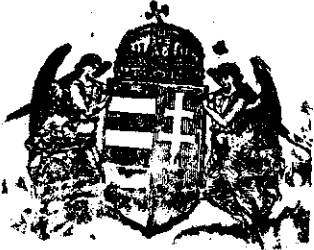
La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896
premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopote și fabrica de scaune de fer pentru
clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

în Timisoara-Fabric

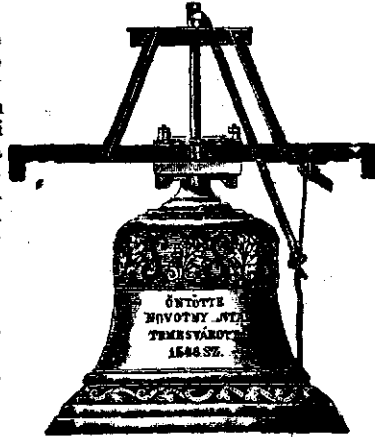
(27) 30-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre le întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latare prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

→ clopotele găurite ←

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco

Institut indigen. Banca de asigurare

„Transsylvania“

din Sibiu

(28) 30-52

Intemeiată la anul 1868

Sibiu, strada Cisnădiei nrul 5 (edificiile proprii), asigurază în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune. edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

asupra vieții omului

în toate combinațiile, capitale pentru cazul morții și cu termen fix, asigurări de copii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului:

94.975.294 coroane.

capitale asigurate asupra vieții:

9.293.195 coroane.

Dela întemeiere institutului a solvit:

pentru despăgubiri de incendii 4,295,120.15 cor. pentru capitale asigurate pe viață 3,760,810.21 cor.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela:

Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5 etagiu I. curtea I.

și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița și Cluj, precum și dela subagenții din toate comunele mai mari.

BIBLIOTEGA UNIREI. *)

1. Benhur sau zilele lui Mesia, de Levis Wallace. 2 v. 2.90
2. M. Eminescu. Studiu critic. —.90
3. Câte-va momente din începuturile bisericii rom. de C. Auner —.20
4. Nume de familie la românii din Ungaria. de A. Viciu. —.12
5. Din viața lui I. Micul de M. Străjan —.16
6. Albertina. Povestire de Dr. V. Bojor. —.30
7. Cestini din dreptul bis. unite p. I. II. 3.40
8. Cele două fețe ale lumii de Nicu —.30
9. Ziua Deșteptării de Aurel Fodor. —.16
10. Cele două conștiințe, pieză teatrală în 5 acte, trad. de Simion Zehan —.40

*) Aceia, cari vor comanda de odată toți 1 Nrii ii, primesc cu 8.30 cor. în loc 8.84 cor 0

Dracul în școală.

Povestire populară.

Tradusă după Bolondea

de

Augustin Paul.

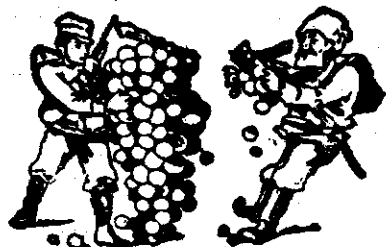
Prețul 1 cor. 50 fl.

Se află de vânzare în Librăria semin din Blaj.

1. Mitropolitul Dr. Ioan Vancea de Buteasa, schiță biograpică, Blaj 1890, broșură de 41 pag. Prețul 20 fl. + 10 fl. porto postal.
2. Cestini din dreptul și istoria bisericii românești unite, Blaj 1893. Partea I 269 pag. 8° scrisă de Dr. Alexandru Grama. costă 1 cor. 40 fl. Partea II 400 pag. 8° scrisă de Dr. Aug. Bunea, costă 2 cor. + 10 fl. porto.
3. Vechile Episcopii românești: a Vadului, Geagului, Silvașului și Balgradului Blaj 1902 8° 162 pag. Prețul 2 cor. 50 fl. pentru România 3 lei).
4. Episcopii P. P. Aron. și Dionisiu Novacovici, sau Istoria Românilor transilvaneni dela 1751 până la 1764, Blaj 1902. Prețul 4 cor. 50 fl. (pentru România 5 lei).
5. Discursuri. Autonomia bisericăscă. Diverse, prețul 5 cor. (pentru România 6 lei).
6. Ierarhia Românilor din Ardeal și Ungaria, prețul 3 cor. (pentru România 4 lei)
7. Timoteiu Cipariu, Panegiric, prețul 50 fl. + 10 fl. porto.
8. Mitropolitul Sava Brancovici, prețul 1 cor. 50 fl. + 10. fl. porto.

ACATISTUL MIC,

sau carte ce cuprinde în sine rugăciuni către Preasf. Născătoare de Dumnezeu leg. 24 fl.

Vite nobilitate

trimite cu *garanție, aser-timent bogat*, de tot soiul, firmă de mulți ani recunoscută ca prima și foarte solidă:

Prima pepinerie cu vite nobilitate

de pe Târnava.

Proprietar: FR. CASPARI, Medias (Ardeal) Nr. 54.

Cerți catalogul prețurilor!

Catalogul conține scrisori de recunoștință din toate părțile țării. Fiecare proprietar de vie să poate convinge înainte de a comanda de solidaritatea Armei, adresându-se verbal sau în scris la vre-o persoană cunoscută.

(30) 20-40